

§ 1 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Talmannen meddelade

att *Marta Obminska* (M) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 1 juli, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Ulrika Karlsson* (M) och

att *Magdalena Schröder* (M) återtagit sin plats i riksdagen från och med den 2 augusti, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Jasmin Farid* (M).

§ 2 Anmälan om ersättare

Talmannen anmälde att *Marie Granlund* (S) inträtt som ersättare för *Hillevi Larsson* (S) under tiden för hennes ledighet den 1 juli–26 september.

§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövningar

Talmannen anmälde att utdrag ur följande protokoll i ärenden om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in:
prot. 2021/22:41 för måndagen den 27 juni från trafikutskottet och
prot. 2021/22:58 för torsdagen den 18 augusti från miljö- och jordbruksutskottet.

§ 4 Anmälan om faktrapomemorialer

Talmannen anmälde att följande faktrapomemorialer om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:
2021/22:FPM108 Rapport från Kommissionen till Europaparlamentet och rådet: Tillämpning av EU:s miljö- och hälsonormer på importerade jordbruks- och livsmedelsprodukter COM(2022) 226 till miljö- och jordbruksutskottet
2021/22:FPM109 EU:s årsbudget 2023 och teknisk justering av fleråriga budgetramen för 2023 COM(2022) 266 till finansutskottet

2021/22:FPM110 Meddelande om konferensen om Europas framtid
COM(2022) 404 till utrikesutskottet
2021/22:FPM111 Lägesrapport om EU:s bioekonomistategi COM(2022)
283 till miljö- och jordbruksutskottet
2021/22:FPM112 Förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel
COM(2022) 305 till miljö- och jordbruksutskottet
2021/22:FPM113 Förordning om informationssystem för jordbrukets håll-
barhet COM(2022) 296 till miljö- och jordbruksutskottet
2021/22:FPM114 Förordning om restaurering av natur COM(2022) 304
till miljö- och jordbruksutskottet
2021/22:FPM115 Strategisk framsynsrapport 2022 COM(2022) 289 till
utrikesutskottet
2021/22:FPM116 Meddelande om en ny europeisk innovationsagenda
COM(2022) 332 till näringsutskottet
2021/22:FPM117 Bemyndigandeförordning inom transportområdet
COM(2022) 327 till trafikutskottet
2021/22:FPM118 Förordning om kvalitets- och säkerhetsstandarder för
ämnen av mänskligt ursprung avsedda för användning på människor
COM(2022) 338 till socialutskottet

§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2021/22:272 till kulturutskottet
2021/22:273, 275 och 279 till justitieutskottet
2021/22:274 och 278 till näringsutskottet
2021/22:276 till skatteutskottet
2021/22:277 till civilutskottet
2021/22:280 till socialförsäkringsutskottet

Skrivelser

2021/22:267 till arbetsmarknadsutskottet
2021/22:281 till socialutskottet
2021/22:282 till socialförsäkringsutskottet

EU-dokument

COM(2022) 134 till miljö- och jordbruksutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 10 oktober*.
COM(2022) 209 till justitieutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 14 oktober*.
COM(2022) 325 till näringsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 30 september*.
COM(2022) 329 till finansutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 7 oktober*.

COM(2022) 334 och COM(2022) 381 till trafikutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 27 oktober*.

COM(2022) 338 till socialutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 13 oktober*.

COM(2022) 349 till försvarsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 17 oktober*.

COM(2022) 362 till näringsutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 27 oktober*.

COM(2022) 450 till utrikesutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 30 september*.

Prot. 2021/22:141
5 september

§ 6 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Miljö- och jordbruksutskottets utlåtanden

2021/22: MJU32 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om restaurering av natur

2021/22: MJU33 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel

§ 7 Ändringar i statens budget för 2022 – Statliga kreditgarantier för lån till elproducenter

Finansutskottets betänkande 2021/22: FiU51

Ändringar i statens budget för 2022 – Statliga kreditgarantier för lån till elproducenter
föredrogs.

*Ändringar i statens
budget för 2022 –
Statliga kredit-
garantier för lån
till elproducenter*

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras trots att det varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det skulle behandlas.

Anf. 1 ÅSA WESTLUND (S):

Herr talman! Vid sidan av ett militärt krig mot Ukraina bedriver Ryssland också ett energikrig mot Europa. Redan i augusti förra året började Ryssland minska på gasleveranserna, och i fredags stoppades alltså all införsel av rysk gas via Nord Stream 1. Det har lett till en massiv prisuppgång på el i Europa. Putins syfte med detta är förstås att skapa splittring mellan och inom Europas länder.

Den fällan ska vi inte gå i. Vi ska hålla ihop mot den här yttre påtryckningen. Därför är det också så viktigt att de som drabbas av konsekvenserna av Putins agerande inte lämnas i sticket. Vi ska ta oss igenom den här krisen tillsammans. Hushåll och företag ska stöttas genom ett högkost-

nadsskydd, och den socialdemokratiska regeringen har tagit initiativ till att halvera elräkningarna genom att koppla bort gaspriset från elpriset i EU.

Herr talman! Nu tar vi nästa steg. Höga och mycket volatila elpriser har kraftigt ökat de säkerheter elproducenter måste ställa till den centrala motparten Nasdaq Clearing AB. Situationen har lett till likviditetsbrist hos företagen, som riskerar att hamna på obestånd trots att de i grunden är solida och livskraftiga bolag.

Situationen blev akut i fredags i och med Rysslands besked om att helt stänga av gasen till Tyskland via Nord Stream 1. Regeringen har därför snabbt arbetat fram ett förslag som ett enat finansutskott nu lägger fram för att i förlängningen förhindra en finanskris – en finanskris som hade slagit hårt mot hushåll och företag.

Med detta bemyndigar riksdagen regeringen att under 2022 och 2023 ställa ut kreditgarantier om sammanlagt högst 250 miljarder kronor för lån till i första hand elproducenter men vid behov även andra aktörer på elderivatmarknaden. Bolagen som tar del av garantierna måste åta sig att inte besluta om nya bonusar eller vinstutdelning under lånets löptid.

Herr talman! Vi befinner oss i ett mycket allvarligt läge. Det är en styrka för svensk demokrati att vi i bred enighet kan ta det här beslutet så snabbt. Jag vill tacka alla partier i utskottet för ett gott samarbete kring dagens ärende.

Herr talman! Hushåll och företag sliter allt hårdare för att få ekonomin att gå ihop i takt med att elpriserna når nya toppnoteringar. Precis som under pandemin är vi beredda att agera kraftfullt för att skydda svenska företag och hushåll men också vår gemensamma välfärd. Därför har vi i Socialdemokraterna, i regering men också som parti, lagt fram en rad förslag för att motverka de höga elpriserna och mildra konsekvenserna för dem som drabbas hårdast.

För det första driver vi på i EU för att få till en frikoppling av gaspriserna från elpriserna. Den enskilt viktigaste faktorn bakom de höga elpriserna i dag är de exceptionellt höga priserna på naturgas. Det är de som gör att södra Sverige drabbas av så höga elpriser trots att Sverige är den största ellexportören i hela EU. Det är inte rimligt att svenska hushåll och företag köper svensk el som produceras billigt men sedan får betala skyhöga priser för att många av våra grannländer är beroende av rysk gas. Genom att koppla loss elpriset från gaspriset kan vi minst halvera elpriserna i Sverige.

För det andra vill vi införa ett högkostnadsskydd på el för svenska hushåll och företag på upp till 90 miljarder kronor. Stödet ska i första hand riktas till södra Sverige och till dem som betalar ett mycket högt elpris.

För det tredje ska vi särskilt stötta de hushåll som har minst marginaler. Före sommaren beslutade vi om höjt bostadsbidrag till barnfamiljer och höjd garantipension till landets fattigaste pensionärer. Dessutom vill vi socialdemokrater prioritera välfärden före stora skattesänkningar framöver. Det är inte barnen i skolan eller de äldre i äldreomsorgen som ska betala notan för de följder som Putins krig får. Dessutom vill vi för att se till att detta inte sker permanenta den högre nivån i a-kassan. Vi säger förstås nej till de försämringar som andra partier vill göra i sjukförsäkringen. Sverige blir starkare när alla bidrar efter förmåga och stöttar varandra efter behov.

Herr talman! Putins energikrig, de rekordhöga gaspriserna och deras sammankoppling med priset på el är den enskilt viktigaste faktorn bakom Sveriges höga elpriser. Med det sagt är det tydligt att vi också måste göra

mer för att till exempel förbättra överföringskapaciteten mellan norra och södra Sverige. Vi ska också öka elproduktionen för att säkerställa en trygg, billig och leveranssäker el i hela Sverige, samtidigt som vi klarar klimatomställningen och den elektrifiering som den innebär. Sverige behöver en mix av alla energislag, det vill säga vindkraft, solkraft, vattenkraft, fjärrvärme, kraftvärme och kärnkraft.

Innan ni lyssnar på kommande talare vill jag konstatera att den energipolitik som gäller i dag är resultatet av den energiöverenskommelse som slöts mellan S, MP, M, C och KD 2016. För vår del är vi socialdemokrater öppna för nya diskussioner om en ny blocköverskridande överenskommelse för framtidens energipolitik, när nu Moderaterna och Kristdemokraterna hoppat av den gamla. Vi vet att det är breda politiska uppgörelser på det här området som är det grundläggande för att skapa den långsiktighet och de stabila villkor som industrin och företagen behöver.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet.
(Applåder)

I detta anförande instämde Adnan Dibrani och Eva Lindh (båda S).

Anf. 2 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet. Detta är ett riktigt beslut att fatta i det här läget, ett beslut som kommer att skapa stabilitet och säkerhet i en väldigt osäker tid.

Herr talman! Jag kan dock inte låta bli att säga några ord om det vi just hörde av Åsa Westlund, som är utskottets ordförande, och om det som vi har hört statsministern och finansministern tala om de senaste veckorna när det gäller de här frågorna.

Tänk att man efter åtta år i regering inte vill ta något som helst ansvar för det som har gått fel i Sverige. Stefan Löfven sa 2014 att någonting höll på att gå sönder, och nu kan det väl konstateras att det är väldigt mycket som har gått sönder. I dag är vi här för att diskutera energisystemet; det har gått sönder på grund av politiska beslut.

Jag tycker, herr talman, att det är osmakligt när jag hör statsministern och finansministern prata om krigsekonomi och Putinpriser. I Sverige har vi ingen krigsekonomi. I Sverige har vi inte Putinpriser. Men den som bor i Ukraina i dag har en krigsekonomi. Många har upplevt priset för Putins krig, och många har fått sätta livet till på grund av kriget. Andra lever i fattigdom och oroar sig för att frysa under vintern. Det är där man lever med Putins krigsekonomi och Putins priser – inte i Sverige.

Självklart, herr talman, påverkas Sverige av det som sker i Ukraina och det krig som Putin för, men konsekvenserna av det kriget – och vilka konsekvenser vi upplever – handlar om det svenska energisystemet. Om man stänger ned fyra reaktorer på några år får det konsekvenser för priset, och det är precis det som vi nu ser. I december 2020 stängdes den senaste reaktorn, och sedan dess har priset ökat. Hade Sverige haft stabil och ren elproduktion i södra Sverige – i Skåne – hade vi inte sett de prisrusningar som vi nu ser. Ansvaret ska läggas där ansvaret hör hemma.

Moderaterna har en plan för att förstärka energiförsörjningen och rädda hushåll och företag i det här läget. På kort sikt presenterade vi ett högkostnadsskydd för några veckor sedan, och jag är glad att andra har ställt sig bakom det. Det krävs för att se till att de värsta topparna kan hanteras för

hushållen. Man ska inte behöva lämna hus och hem. Den här vintern kommer att bli brutal för många, och vi ska se till att stötta hushåll och företag.

Inom något år kan vi också se till att använda all den energi och kraftvärme som finns i Sverige. Beskattningen i flera steg har gjort att detta inte alls används som det skulle kunna användas. Kraftvärmens är en viktig del att få på plats; man bör ta bort de skatterna.

Någonting annat som är väldigt viktigt är självklart att bygga ny kärnkraft. På söndag är det sista dagen som man kan rösta i det här valet. Efter det kan Sverige få en regering med ett regeringsunderlag med majoritet för kärnkraft. Det har inte skett på mycket länge. Det behöver Sverige.

Vi behöver bygga ny kärnkraft för att klara framtidens utmaningar. Det handlar om elektrifiering och om att företag ska kunna växa men också om att skydda hushållens plånböcker.

Vi har en plan. Det går att vända denna utveckling, men att ge Miljöpartiet inflytande över svensk energipolitik i fyra eller åtta år till vore förödande. Det tänker vi inte göra.

Slutligen, herr talman: Det är val om några dagar. Man kan välja ett annat alternativ. Jag tycker att det är sorgligt att Socialdemokraterna inte vill ta en enda sekunds ansvar för det som nu sker i energipolitiken i Sverige. Det är sorgligt, men framför allt är det oerhört beklagligt med tanke på alla de människor som jag har mött när jag har rest runt i landet och som nu har ångest för hur de ska kunna betala sin elräkning. De oroar sig för hur situationen ska bli. De kan inte snabbt ställa om; många har inte de marginalerna.

Herr talman! Vi tänker göra någonting åt detta. Det går att få en förändring, och jag kommer att göra allt jag kan för att den förändringen ska ske.

(Applåder)

Anf. 3 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag har två frågor till Elisabeth Svantesson efter det här anförandet. Jag kan, efter de överord som Elisabeth Svantesson använde, beklaga att vi har kommit dithän att det känns som att man tror att en lögn är sann bara för att man upprepar den många gånger. Detta var bara en filosofisk reflektion.

Min första fråga till Elisabeth Svantesson är: Vilket ansvar har Moderaterna?

Den energiöverenskommelse som vi träffade 2016 grundade sig på den överenskommelse som allianspartierna gjorde 2015. Det är den som ligger till grund för svensk energipolitik just nu. Jag var med under dessa förhandlingar. Ingen gång drev Moderaterna att vi skulle subventionera ny svensk kärnkraft.

Jag har inte sett något budgetalternativ från er i Moderaterna. Jag har hört att ni vann en budget här i våras; det brukar sägas att det var er budget som gick igenom. Var i den fanns det några pengar till kärnkraften som skulle leda till att den kärnkraft som ni hävdar att någon annan har stängt återuppbyggs? Var ligger det politiska ansvaret för detta, Elisabeth Svantesson? Vilket är Moderaternas ansvar för detta, om det nu är det som är problemet? Jag hävdar ju att det faktiskt har betydelse att Putin stänger av gaskranen till Europa, men du hävdar något annat. Då vill jag veta vilket ansvar du har för den här situationen.

Min andra fråga är: Hur kan det komma sig att hela Europa har så mycket högre elpriser om det bara beror på att svensk kärnkraft har lagts ned?

Anf. 4 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag tackar för alla frågor; vi får se hur många jag hinner besvara. Jag tycker att det var kloka frågor.

Jag har aldrig sagt att de höga energipriserna bara beror på Socialdemokraterna, men – och det här skulle Åsa Westlund ha lyssnat på – det är inte Putin som har lagt ned Ringhals 1 och 2. Så enkelt är det. Alla som vet någonting om energimarknaden vet också att priserna har ökat de senaste åren på grund av att elproduktion i södra Sverige har lagts ned.

Då kommer jag till frågan om överenskommelsen. För oss var det självklart att göra allt vi kunde för att behålla så mycket som möjligt av kärnkraften. Därför var vi väldigt tydliga när det gällde den skatt som vi inte ville skulle införas.

Jag vill gärna dra tillbaka tiden två år. Ni i Socialdemokraterna vill ju gärna tala om att det är marknaden som har lagt ned kärnkraften. Låt mig vara tydlig: Det är inte marknaden som har hållit Miljöpartiet i handen under de här åtta åren. Det var inte marknaden som lät bli att lyssna på alla remissinstanser när kärnkraftsskatten höjdes. Ni gjorde det i alla fall. Det var heller inte marknaden som för drygt två år sedan applåderade här inne i kammaren när ni med en rösts marginal sa nej till att inte avveckla den senaste Ringhalsreaktorn. Det var inte marknaden, utan det var politiska beslut.

Det spelar ingen roll hur mycket Socialdemokraterna, med Åsa Westlund i spetsen, försöker att avhända sig allt ansvar. Vi i Moderaterna har under många år drivit en mycket kärnkraftsvänlig politik; jag tror inte att så många andra tvivlar på detta. Vi kommer att fortsätta göra det. Vi kommer att ta ansvar framåt, men Åsa Westlund skulle behöva ta ansvar bakåt. (Applåder)

Anf. 5 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag har från talarstolen berättat vad vi tänker göra för att lindra konsekvenserna av detta för svenska hushåll och företag samt för välfärden, så att vi slipper skära ned på den för att klara de effekter av Putins krig som vi ser.

För att kunna göra rätt saker måste man dock se vad det är som är fel. Här ser vi att Putins agerande – att Ryssland har strypt den stora gasimporten till EU – har en enorm betydelse. Det måste man se även om det är sex dagar kvar till valdagen i Sverige.

Elproduktionen i Sverige har ökat med 10 procent sedan 2014. Det säger väl en del. Vi har störst elexport i hela EU, men ändå har vi de här problemen. Det beror på hur prismekanismen ser ut. Vi måste göra någonting åt den. Vi måste bryta kopplingen till gaspriserna – annars kommer vi aldrig att komma till rätta med detta.

Elisabeth Svantesson sa att vi för två år sedan kunde ha gjort någonting för att rädda dessa reaktorer, men pengarna saknas ju fortfarande. Elisabeth Svantesson ställer sig bakom en skrivning om att Vattenfall ska undersöka någonting, men detta bygger inget kärnkraftverk. Menar man allvar med att det skulle göras någonting annat med de här reaktorerna än det

Prot. 2021/22:141
5 september

*Ändringar i statens
budget för 2022 –
Statliga kredit-
garantier för lån
till elproducenter*

som marknaden bedömde som riktigt vid den tidpunkten får man gå in med statliga subventioner eller säga att säkerhetskraven inte behövs för denna kärnkraft – det spelar ingen roll att den inte lever upp till säkerhetskraven.

Någon annan lösning finns inte. I finansutskottet vet vi att saker och ting kostar. Det hjälper inte att prata. Den sak som Elisabeth Svantesson refererade till var faktiskt bara prat, och därför undrar jag igen: Vilket ansvar har Moderaterna för att man inte har fört en politik där pengar avsatts för att rädda de reaktorer som man hävdar är avgörande för den svenska elsituationen? Jag hävdar att det inte är så, men Elisabeth Svantesson hävdar att det är så. Då vill jag veta: Vad har Moderaterna gjort konkret i budgetmässiga termer för att rädda reaktorena?

(Applåder)

Anf. 6 ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Det börjar bli spännande. Nu är det Moderaternas budget som är orsaken till att vi har höga priser i södra Sverige. Detta blir mer och mer absurt.

Låt mig vara tydlig: I Tyskland och i Sverige kämpar vi nu med höga priser, högre än på många andra ställen i Europa. Beror detta bara på Putins krig? Nej. Beror detta på hans krig? Ja, men först och främst beror det på nedlagda reaktorer i Tyskland och i södra Sverige. Detta går inte att komma ifrån. Varför behöll man inte dessa reaktorer? Jo, för att det fanns en politisk majoritet i detta rum, från vänster till höger, som var väldigt tydlig med att kärnkraften inte var framtiden.

Statsministern sa för bara tio månader sedan i sitt installationstal att det inte blir någon ny kärnkraft. Hon sa att vi inte ska ha någon ny kärnkraft därför att det är så dyrt, och så fick hon lite skrattsalvor på kongressen. Det skrattet sätter nog väldigt många i halsen i dag.

Vi behöver ny kärnkraft. Vi har en plan för ny kärnkraft. Moderaterna har tagit fram en plan som kan sjösättas så fort vi får möjlighet att vinna valet och bilda regering. Det tänker vi göra.

Jag tycker – det har jag sagt många gånger här i kammaren – att det skulle vara klädsamt om ni i Socialdemokraterna på något område där mycket har havererat kunde erkänna ett ous ansvar. Då skulle jag högakta er betydligt mer än i dag. Men ni tar inte ansvar för kriminaliteten, och ni tar inte ansvar för energiförsörjningen. Ni tar inte ansvar för någonting. Det är problematiskt.

Men som sagt kan vi om några veckor få en ny väg i svensk energipolitik. Vi kan få en regering som har ett underlag där det inte finns kärnkraftsmotstånd. Detta behöver Sverige, svenska företag, svenska hushåll och svensk ekonomi.

(Applåder)

Anf. 7 MARTIN KINNUNEN (SD):

Herr talman! Från Sverigedemokraternas sida vill jag inledningsvis yrka bifall till utskottets förslag men också hänvisa till det särskilda yttrandet från de fyra blågula maktskiftespartierna Moderaterna, Sverigedemokraterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. Tillsammans har våra partier en samsyn när det gäller såväl problembilden som hur situationen kan lösas.

Hos den andra sidan finns ingen sådan enighet. Man verkar inte tycka på samma sätt om någonting utom om en enda sak, och det är att man inte har någon skuld till situationen. Samtidigt vet vi att vi här i kammaren för bara ett par år sedan faktiskt röstade om de två Ringhalsreaktorerna. Sverigedemokraterna hade förslag som gav möjlighet att hålla dessa igång, men med en rösts marginal förlorade vi. Där förlorade alla elkonsumenter i Sverige samtidigt.

Herr talman! Vi i Sverigedemokraterna anser att det är motiverat att ekonomiska garantier för lån till elproducenter kommer på plats. Vi står bakom förslaget, detta för att säkra den finansiella stabiliteten och reducera riskerna framöver.

Europa och Sverige befinner sig i ett kritiskt läge. Förslaget dövar dock endast symtomen från ett skadskjutet energisystem. Det löser inte grundproblemet. För att undvika framtida brandkårsutryckningar behöver energipolitiken läggas om. Målet ska vara att säkerställa en långsiktig, konkurrenskraftig och tillförlitlig energiförsörjning för såväl hushåll som näringsliv.

Energisystemet måste fokusera på leveranssäkerhet, effektivitet och miljöansvar. Från Sverigedemokraternas sida har vi motsatt oss den avveckling av kärnkraften som Socialdemokraterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Vänsterpartiet stegvis har genomfört. Vi motsatte oss också EU:s energiunion. Sammantaget har dessa saker lett fram till att såväl Sverige som andra länder i Europa alltmer kommit att förlita sig på att någon annan ska lösa problemet. För Sverige är det såklart extra problematiskt då vi är väldigt beroende av elektricitet i vårt land.

Herr talman! Det är nu drygt 40 år sedan Sverige genomförde en elektrifiering utan motstycke i världen. Framsynta politiker såg värdet i att göra oss mindre beroende av oljeländerna efter 70-talets oljekriser och insåg samtidigt att stabil och billig elenergi är en enorm konkurrensfördel för svensk industri.

Genom en kombination av vattenkraft, kärnkraft och kraftvärme hade Sverige i mitten av 80-talet ett utomordentligt kraftfullt system för elproduktion som redan då var nästan 100 procent fossilfritt. Detta kombinerades med ett mycket väl genomtänkt elnät, både tekniskt och geografiskt, där vattenkraften i norr och kärnkraften i söder organiserades i elområden som i huvudsak var i balans. Systemförluster och behovet av överföringskapacitet minimerades.

Av politiska skäl stängdes sedan funktionsdugliga och lönsamma reaktorer ned med en kapitalförstörelse omfattande hundratals miljarder samt ett funktionellt sämre elsystem som resultat. Efter åtta år av ytterligare rödgrön politik har denna kapitalförstörelse fortsatt med förtidsnedstängning av Ringhals 1 och 2 och stoppande av Vattenfalls planerade bygge av Ringhals 5 och 6.

Herr talman! I dag behöver vi hantera den allvarliga och akuta situation som Sverige står inför, varför vi ställer oss bakom förslaget om garantier för lån till elproducenter. Vi behöver åtgärder för hushåll och företag på kort sikt. Vi behöver också undersöka vartenda tillgängligt kraftverk i Sverige, oavsett vilket bränsle dessa anläggningar kräver. Vi behöver naturligtvis också ta bort den straffbeskattning som finns på den svenska kraftvärmens i dag och som gör att vi producerar väldigt mycket mindre kraftvärme än vad vi skulle gjort utan rödgrön politik.

På sikt måste dock politiken skapa förutsättningar för att Sverige ska få mer planerbar kraft på plats, och detta kommer att kräva kärnkraft. Det kommer inte att gå blixtsnabbt, men något som går betydligt snabbare är att byta ut regeringen, som är skyldig till en stor del av de problem som vi ser i dag och som garanterat inte är kapabel att lösa dessa problem.
(Applåder)

Anf. 8 MARTIN ÅDAHL (C):

Herr talman! I dag ger vi ett styrkebesked i vårt land. Hela det svenska politiska systemet har enats och avvärjt vad som hade kunnat vara en allvarlig finansiell kris. Vi kunde enas om detta – 250 miljarder i garantier – över en helg eftersom vi visste att elbörsen skulle öppna på måndag morgon och vi visste vad som skulle ske om vi inte kunde enas.

Men, herr talman, nu på måndagsmorgonen öppnade inte bara elbörsen utan tiotusentals småföretag. Lanthandeln och thaikiosken drog upp rullgardinen, och bygdegården och föreningslokalen öppnade dörren, utan att vi har kunnat enas för dem – hur de ska kunna klara sina elräkningar och behålla sina anställda över vintern. Och, herr talman, miljontals hushåll kommer under de kommande veckorna att öppna sina elräkningar utan att vi har kunnat enas för dem. Svaret till dem kan inte bara vara: Jag ska bygga dig en ny reaktor. Inte ens Ebba Busch kan bygga en kärnreaktor på en kafferast. I själva verket är Svenskt Näringsliv glada om det går att bygga någon reaktor alls till 2030. Alla dessa hushåll och småföretag kan inte vänta till dess. De kräver att vi agerar nu.

Frågan i denna kammare, där vi har kunnat enas om detta krispaket, är: Hur oeniga är vi egentligen?

Moderaterna presenterade i morse Centerpartiets förslag från för tre veckor sedan om att mobilisera all den el från kraftvärme som finns från de bioeldade verken, där vissa ligger i malpåse eller inte utnyttjas fullt ut.

Moderaterna presenterade till och med en lightversion av Centerpartiets utökade gröna avdrag, där vi i Centerpartiet vill ge alla hushåll 50 procent i avdrag hela vägen upp till 50 000 kronor på all energieffektivisering som kan göras inför vintern för att ge hushållen en maximal chans att göra allt för sin elräkning och för Sverige. Precis som vi i Sverige en gång i tiden bytte ut alla oljepannor har vi nu möjlighet att med full kraft byta ut all direktverkande el.

Herr talman! Intressant nog är regeringen inne på samma sak. Centerpartiet säger: Jättebra, copy with pride.

Men i stället för att försöka kapa varandras förslag på presskonferenser kan vi väl försöka kapa elpriserna tillsammans. Låt oss nu i detta allvarliga ögonblick tala ärligt med varandra och med svenska folket om hur vi löser detta, så som vi gjorde under pandemin. Det blir säkert lite varmare i kammaren av att vi fortsätter att anklaga varandra, men det genererar inte en enda riktig kilowattimme.

Herr talman! Dessutom är det nu liksom under pandemin sådana enorma belopp vi laborerar med, totalt hundratals miljarder kronor, procentenheter av vår bnp, som vi i praktiken lånar av oss själva för att klara energikrisen.

Herr talman! Det pågår en inflationskris, där vi vandrar på nattgammal is för att undvika dramatiskt höjda räntor för våra högt belånade hushåll i

vårt land. Samtidigt är vi helt beroende av samarbete i Europa för att frikoppla våra energipriser från Putins gas.

Centerpartiet väddar nu till riksdagen, till finansutskottet och näringsutskottet: Låt oss samlas, låt oss ge besked nu, låt oss göra tre viktiga saker samtidigt, som vi redan är så nära att enas om.

För det första: Mobilisera all kraft som finns i malpåse. Gudskelov är mycket biokraft från restprodukter av vår fina, svenska skog.

För det andra: Självklart ska vi göra allt för de hushåll som vill spara energi. Genom det maximerade gröna avdraget kan alla som vill också köpa en värmepump.

För det tredje: Ge tillbaka pengar till dem som är hårt pressade, retroaktivt från den 1 september, av de miljarder Svenska kraftnät lagt på hög under krisen. Om det sedan sker genom sänkta nätavgifter, genom sänkta skatter – som vi och andra vill – eller genom rena bidrag är faktiskt inte avgörande just nu.

Alltså: Öka utbudet av energi, spara energi och ge ekonomiskt stöd – alla tre i ett samverkande paket.

Kommande år måste vi såklart också få fram all den solkraft, biobränsle och vindkraft som faktiskt kan byggas här och nu. Tillståndprocessen för vindkraft måste kortas från dagens absurda sju åtta år till två år, som i andra jämförbara länder. Stockholm kan bli självförsörjande på el om bara den vindkraft som nu blockeras byggs. Skåne behöver bara en kabel ut i Östersjön för att vindkraft motsvarande Barsebäck ska kunna börja byggas, på samma ställe där Danmark redan byggt vindkraft åt en halv miljon danska hushåll.

Herr talman! Allt detta debatterar vi, och vi kommer att debattera det fram till valdagen. Men låt oss inte vara oeniga där vi är eniga nu när hushåll och företag väntar på besked. Putin bedriver detta energikrig mot oss i syfte att splittra Europa och att splittra oss här i Sverige. Det är Putins högsta önskan när han stänger av sin gaskran till Nord Stream 1 att vi ska stå här i kammaren och beskylla varandra för det som sker. Låt oss visa Putin, svenska folket, Europa och det ukrainska folket att när Putin vill splittra oss står vi enade och kan hantera läget. Så som vi enades i dag för att rädda elmarknadens aktörer kan vi enas i morgon för att våra hushåll, företag och föreningar ska klara vintern och för Sveriges och Europas bästa.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 9 IDA GABRIELSSON (V):

Herr talman! Vänsterpartiet håller med Martin Ådahl om att det är bra om vi kan enas, men det lät mest som att det vore bra om alla kunde enas om Martin Ådahls förslag. Vi måste såklart ha en öppen diskussion, och här tror jag att många kan bidra – särskilt Vänsterpartiet, som har drivit denna fråga länge.

Herr talman! Vänsterpartiet ställer sig bakom regeringens förslag, och utskottet är också enhälligt. Det har gått snabbt, men i rådande läge är detta det bästa att göra. Det är viktigt att agera resolut så att inte rent finansiella förhållanden i onödan riskerar att få omfattande reala effekter i ekonomin. Det är också viktigt att agera samfällt för att minimera effekterna av Putin-regimens energiutpressning.

Det är positivt att regering och myndigheter varit förberedda och alerta i denna speciella fråga, som alltså rör de rent finansiella förutsättningarna för att elmarknaden ska fungera, så att problemen där inte ska fortplanta sig till andra delar av det finansiella systemet. Vi ser också positivt på att Riksbanken har varit med på noterna i denna process.

Det har framhävts att de risker som staten tar i praktiken är små även om det är fråga om mycket stora summor i garantier. Grunden till det är att de berörda elbolagen generellt sett inte bör vara i ekonomisk olägenhet. De har enligt Vänsterpartiet snarare gjort orimligt stora vinster i och med de prisnivåer som har gällt i Sverige, särskilt i södra Sverige. Skulle nu garantierna aktiveras är det också rimligt att skattebetalarna får ett ökat inflytande.

Herr talman! Jag vill understryka att det beslut vi fattar i dag, och som Vänsterpartiet alltså helt står bakom, inte behandlar själva systemet för prissättningen av el. Den frågan är fortsatt olöst, och det är fortsatt akut att få till en lösning på den. De höga priserna, övervinsterna och långa avtalen bidrar till dagens osäkra situation och behovet av garantier.

Vänsterpartiets Sverigepriser på el skulle minska riskerna för instabilitet framåt och rejält sänka priserna för svenska elkonsumenter. Sverige, svenska hushåll, svenska företag och inte minst elintensiv svensk industri är i behov av handlingskraft och snabbhet på området. Vänsterpartiet har presenterat ett konkret förslag om Sverigepriser, som skulle ge en snabb sänkning av elpriserna, och det är glädjande att allt fler inser fördelarna med vårt förslag och ansluter sig till det.

Att frikoppla gasen från elprissättningen är ett steg på vägen, men det kommer inte att räcka.

Nu återstår att regeringen lägger prestigen åt sidan och agerar. Polen, Frankrike och Spanien har agerat, och nu måste Sverige agera och sluta skylla på EU. EU-kommissionen har signalerat att det är fullt möjligt för enskilda medlemsländer att skydda sina hushåll och företag. Regeringen måste agera så att Sverigepriser på el kan gälla i Sverige.

Den uppkomna situationen är också en påminnelse om och ett exempel på något som vi behöver ha en bredare samhällsdebatt om, både under och efter den nuvarande elpriskrisen, nämligen att långtgående marknadslösningar i grunden passar dåligt för något så viktigt som energiförsörjning. Detta system är på ett avgörande sätt beroende av offentliga investeringar och offentliga regleringar. När också riskerna ofrånkomligen hamnar hos skattebetalarna är det rimligt att vi som samhälle har en mycket större kontroll över energiförsörjningen.

Herr talman! Elektricitet är inte vilken vara som helst. Hushållen är beroende av elen för sin överlevnad, och för andra marknader och företag utgör elen själva förutsättningen för deras existens. Därför ska vi inte fortsätta som vi gör. Det skadar enskildas ekonomi, och det skadar samhälls-ekonomin.

Vi måste ta tillbaka kontrollen över elmarknaden. Vänsterpartiet har drivit frågan om de svenska elpriserna och behovet av att reglera elmarknaden längst av alla partier. Nu äntligen börjar fler vakna.

Vårt lilla land står alltså för den största andelen av exporten inom EU. Det är klart att vi kan försörja södra Sverige när vi i dagsläget står för den största andelen av exporten inom EU.

Medan svenska hushåll och företag svälts ut har elbolagen haft glädje-
fnatt, nu senast med 500-procentiga vinstökningar.

Det handlar inte om energislag. Vind- eller kärnkraft har inte med sa-
ken att göra. De andra partierna här bråkar om vad som hände för sju åtta
år sedan, om kärnkraften och om vems felet är. Det hjälper ingen här. Ny
kärnkraft kan tidigast vara i bruk 2030. Oavsett vad man tycker om kärn-
kraften i sig kommer det inte att hjälpa svenska hushåll och företag i dags-
läget. Den som påstår något annat lurar väljarna.

I stället handlar det om höga marknadspriser som uppkommer genom
exporten till kontinenten och att de smittar av sig på de svenska priserna.
Sverige producerar en massa el, men svenskarna får betala överpriser.

Det senaste året har hushållen fått vänja sig vid att en allt större del av
inkomsten går till att betala elräkningen. För att skydda svenska hushåll
från ytterligare skenande priser måste någonting göras.

Sverige har god tillgång till el och har en stadig överproduktion. Det
som skapar de höga elpriserna i Sverige är marginalprissättningen, där den
dyrast producerade elen blir prissättande för all el. I och med de skenande
elpriserna i Europa skapas incitament för elbolagen att tillverka dyrt fram-
tagen el och exportera till utlandet. Denna produktion blir då prissättande
även för den billiga el som svenska konsumenterna använder. Det är därför
vi har högst priser i södra Sverige.

Därför föreslår Vänsterpartiet att den svenska marknaden separeras
från exporten: man kan fortsätta att exportera som nu, men man separerar
prissättningen. En sådan åtgärd skulle stabilisera de svenska elpriserna på
normala nivåer, ungefär 40 öre per kilowattimme. Exporten skulle inte på-
verkas utan skulle kunna fortsätta i samma omfattning, upp till samma pris
som i dag om man så önskar.

Herr talman! De enda som tjänar på det nuvarande systemet är elbola-
gen, som kan ta ut stora övervinster på billig svensk vind- och vattenkraft.
Vårt ansvar som politiker är att se till att ingen betalar mer än nödvändigt
för elen. Ett stabilt och lågt svenskt elpris är dessutom en förutsättning för
att industrin ska klara att ställa om. Vi behöver elen till att ta fram fossilfritt
stål. Vi behöver använda den till nya vindkraftverk, järnvägsräls och tåg.
Vi behöver den för att ställa om fordonsflottan. Då går det inte att ha så
höga vinstmarginaler som man faktiskt har i dag. Vi måste ta tillbaka kon-
trollen och införa Sverigepriser på el.

Jag hänvisar till vårt särskilda yttrande och yrkar bifall till utskottets
förslag i betänkandet.

Anf. 10 JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag till
beslut. Det är bra att vi nu får ett system på plats som säkrar att vi inte
driver fram stora risker som smittar av sig på det finansiella systemet från
den elpriskris som vi har. Det är utmärkt, och det är bra att det kommer på
plats skyndsamt.

Med det sagt, herr talman, har vi en elpriskris som delvis är orsakad av
Putins krig mot Europa men som delvis också är orsakad av den energipo-
litik som Sverige har bedrivit under de senaste åren, där regeringen och
Miljöpartiet har slutit överenskommelser som har lett fram till att funge-
rande baskraft har lagts ned i Sverige. Detta har man gjort med öppna
ögon, och man har också slagit sig för bröstet över dessa nedläggningar.

Vi har haft fyra reaktorer som har lagts ned, de senaste för bara ett par år sedan i Ringhals. Men vi har också haft kraftvärme som har drivits till nedläggning – till exempel i Malmö, där man helt enkelt packade ihop kraftvärmeverket och skickade iväg det till Kina för bara ett par år sedan som en konsekvens av bland annat kraftvärmeskatten.

Det här duger inte. Vi måste få en annan politik på plats som kan ta både hushåll och företag genom den här vintern, som ser till att vi får ett högkostnadsskydd där staten tar kostnaderna för allt som överstiger en viss nivå och där vi finansierar detta med flaskhalsintäkterna från Svenska kraftnät men också genom en windfallskatt på de företag som nu gör väldigt stora och oväntade vinster på elpriserna. Detta är viktigt i det korta perspektivet – särskilt i södra Sverige, där hushåll undrar hur de ska klara sig och där företag släcker lampan och går hem för att de inte längre kan producera grejerna till en rimlig kostnad. Detta måste vi åtgärda, samtidigt som vi gör insatser för energieffektiviseringar och för att få all tillgänglig kraftproduktion att producera kraft.

Vi måste också se till att korta tillståndprocesserna. Vi har ett system med nödgodkännande när det gäller vaccin, och det är också sådana system vi behöver nu för att kunna få ny, fungerande elkraftproduktion på plats, herr talman. Detta är väldigt viktigt.

Men det viktigaste är att vi också får på plats en ny energipolitik som ser behovet av kärnkraft, av en fungerande baskraft, för att vi ska minska vårt beroende av omvärlden och få ned priserna men också klara tillväxt och jobb i Sverige framöver. Det här är en väldigt viktig fråga när Sverige går till val. Vi behöver få en ny regering på plats med en ny energipolitik. (Applåder)

Anf. 11 GULAN AVCI (L):

Herr talman! Jag vill inledningsvis säga att Liberalerna självklart ställer sig bakom finansutskottets betänkande om att bemyndiga regeringen att ställa ut kreditgarantier till elmarknadens aktörer. Men jag vill också understryka att vi gör detta för att vi tar ansvar för Sverige, för svenska hushåll och för de företag som nu riskerar att gå under på grund av den eskalerande energikris som drabbat hela samhället.

Herr talman! Jag vill verkligen understryka att det är ansvarstagandet som är motivet till vårt ställningstagande. Jag är också glad att vi är åtta partier här som återigen har kunnat visa att vi är beredda att ta detta ansvar.

Men det handlar inte om att rädda ansiktet på den här regeringen, som i åtta år har bedrivit en ansvarslös energipolitik. Hade den rödgröna regeringen inte lagt ned fyra kärnkraftsreaktorer hade vi nämligen kunnat undvika den finansiella kris vi står inför.

Jag måste säga att jag tycker att det var ganska magstarkt att finansutskottets ordförande i sin inledning försökte ge en bild av att den kris vi nu står inför handlar om Putinpriser eller om en krigsekonomi. Ursäkta mig, men har man inte noterat att det pågår ett brinnande krig mitt i Europa, att ett aggressivt Ryssland har invaderat ett demokratiskt land och att det ukrainska folket varje dag tvingas räkna alla människoliv som just nu släcks? Det anförande vi hörde för en stund sedan var därför ganska magstarkt.

Jag kan också ta en berättelse ur en väldigt färsk verklighet. I går var jag ute och kampanjade, precis som alla andra i den här kammaren. När

jag kom hem på kvällen möttes jag på hallgolvet av ett informationsblad från min bostadsrättsförening om att man nu måste chockhöja avgifterna från den 1 oktober. Alla vi som är politiska företrädare har nog råd med de marginalkostnader detta innebär, men det här är nu en verklighet som hus-håll i hela landet möts av.

Det handlar inte bara om att man nu tvingas se över varenda krona i plånboken för att kunna betala de skenande energifakturorna. Det handlar också om de boräntor som tickat upp de senaste månaderna. Det handlar om matpriserna. Det handlar om drivmedelspriserna. Resonemanget från den regering som orsakat detta är därför anmärkningsvärt.

Liberalerna går till val på ett maktskifte. Vi går till val för en liberal och borgerlig regering. Då kommer kärnkraften att inte bara kunna säkerställas som en viktig energikälla i svensk energipolitik, utan det kommer också att byggas ny kärnkraft. Det är ett liberalt löfte. Med Liberalerna i en ny, borgerlig regering kommer hårt arbetande människor att få mer pengar kvar i plånboken genom sänkta skatter på både el och arbete just när sänkta skatter behövs som mest.

Det rödgröna alternativet går till val på stora skattehöjningar och fortsatt oreda i energiförsörjningen. Vi liberaler väljer en annan väg. Och Sverige ska välja en annan väg nu på söndag den 11 september.

Avslutningsvis vill jag säga att Liberalerna står bakom Moderaternas särskilda yttrande.
(Applåder)

Anf. 12 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! Till att börja med har jag en fråga. Vilket regeringsbeslut hänvisar Gulan Avci till när hon säger att den socialdemokratiska regeringen har lagt ned reaktorer i Sverige? Det vore bra att få på pränt vilket beslut hon menar.

Vidare var Liberalerna också med i överenskommelsen med allianspartierna från 2015 om att inte subventionera kärnkraft. De har under alla år heller inte avsatt pengar för att bygga ny kärnkraft. Varför har Liberalerna inte gjort något åt det som nu är det största problemet?

Jag hävdar att det är viktigt att vi ökar elproduktionen i Sverige. Vi har ökat den med 10 procent sedan 2014, men det räcker inte. Vi ska göra mer inom alla energislag. Det är dessutom möjligt att bygga kärnkraft i Sverige i dag, men vi kan titta på hur man kan göra mer på området. Vi är också öppna för andra kraftslag som går mycket fortare. Där ser vi att Liberalernas kollegor, eller närstående partier, i valrörelsen ofta motarbetar sådana beslut som skulle göra mycket större skillnad nu än vad ett kärnkraftverk längre fram i tiden kan göra.

Det är anmärkningsvärt att man inte ser att Putin vill att vi i Europa ska börja bråka internt. Ryssland stänger av gaskranen för att se till att Europas länder börjar fajtas sinsemellan och att vi börjar fajtas inom länderna. Låt oss inte göra det! Låt oss se vad han faktiskt gör och låt oss se till att vi möter detta tillsammans!

Tyskland, England och Danmark har inte Magdalena Andersson-priser, utan de har Putinpriser. Deras situation beror inte på svensk energipolitik utan på vad Putin gör. Låt oss erkänna det och möta hotet gemensamt.

(Applåder)

Anf. 13 GULAN AVCI (L) replik:

Herr talman! Det finns mycket som Åsa Westlund möjligtvis kan beskyllda Liberalerna för, men finns det ett politikområde där Socialdemokraterna får lite svårt att slå Liberalerna på tassarna är det i frågan om kärnkraftens roll för den svenska energipolitiken. Åsa Westlund känner sedan lång tid tillbaka till Liberalernas inställning till varför Sverige behöver mer kärnkraft och att i vi ser kärnkraften som en viktig basplatta för svensk energiförsörjning. Jag betackar mig därför Åsa Westlunds uppläxningar avseende Liberalernas inställning till svensk energiförsörjning.

Jag noterar också att Åsa Westlund nämner möjligheten att bygga kärnkraft. Problemet är dock att man inte kan både lägga ned livsdugliga kärnkraftsreaktorer och ha armbågarna utåt när man pratar om att det finns möjlighet för aktörer att bygga. Ni har dessutom suttit i regering i sju och ett halvt år tillsammans med Miljöpartiet som har bromsat alla viktiga beslut för att säkerställa en långsiktig och säker energiförsörjning.

Herr talman! Vi måste självklart se vad som hänt det senaste halvåret i och med kriget i Ukraina och hur Putin försöker använda energiförsörjningssystemet i hela Europa för att få europeiska länder i sitt grepp. Men Åsa Westlund kan inte på fullt allvar påstå att Liberalerna inte varnat för såväl Putin som hans gas och olja och för risken att Sverige skulle bli beroende av det.

Anf. 14 ÅSA WESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag hörde att Gulan Avci i sitt anförande sa att den socialdemokratiska regeringen har lagt ned kärnkraftverk. Jag frågade då vilket regeringsbeslut hon hänvisade till, men jag fick inget svar. Jag noterar detta. Jag förstår att det inte går att hitta något sådant beslut, eftersom det är en lögn. En lögn är en lögn är en lögn oavsett hur många gånger man upprepar det.

Sveriges problem just nu beror på att vi har ett krig i Europa. Putin har stängt av gasleveranserna. Våra elpriser är tätt sammankopplade med gaspriserna, och därför måste vi göra någonting åt det. Vi behöver också långsiktigt stärka vår elproduktion. Vi behöver energieffektivisera tillsammans i Europa för att klara den här utmaningen. Men vi kommer aldrig att klara det om vi gör så som Putin vill, nämligen börjar bråka med varandra, utan vi måste hitta gemensamma lösningar framöver.

Jag är högst medveten om att Liberalerna brukar skriva ”kärnkraft” på sina plakat i valrörelser, men jag har också sett att Liberalerna inte har avsatt några pengar till detta i sina budgetar genom åren.

När de reaktorer som vi talar om lades ned gjordes det av marknads-mässiga skäl. Det hade annars krävts att man byggde om dem för att de skulle klara säkerhetskraven efter Fukushima. Det hade kostat väldigt mycket, och det var pengar som företagen inte tyckte var lönt att satsa.

Om Liberalerna hade velat hade de kunnat gå in med pengar. De hade kunnat tydliggöra att om vi ska ha kvar den här kärnkraften kommer det att kosta för konsumenterna eller för skattebetalarna. Det gjorde de inte, eftersom de väl insåg att det inte skulle falla i god jord hos vare sig konsumenter eller skattebetalare att de behövde betala extra för att vi ska ha kärnkraft.

Återigen: i valrörelsen upprepas hela tiden en lögn. Jag tycker att det är sorgligt att den tas ända in till talarstolen i riksdagens kammare. Jag

nöjer mig med att konstatera att det inte finns något sådant regeringsbeslut som Gulan Avci hänvisar till.
(Applåder)

Prot. 2021/22:141
5 september

*Ändringar i statens
budget för 2022 –
Statliga kredit-
garantier för lån
till elproducenter*

Anf. 15 GULAN AVCI (L) replik:

Herr talman! Jag noterade hur Socialdemokraterna röstade när vi hade en votering i Sveriges riksdag om Ringhals 1 och 2. Jag noterar att Ringhals 1 och 2 i dag är nedlagda. Låt oss föra det till protokollet.

Det är vidare anmärkningsvärt att Åsa Westlund och Socialdemokraterna nu har en väldigt hög svansföring. För bara några dagar sedan öppnade man upp för ny kärnkraft. Men Åsa Westlunds partiordförande, Magdalena Andersson, bedyrade från talarstolen under sitt installationstal på Socialdemokraternas kongress så sent som för bara några månader sedan att det inte kommer att byggas ny kärnkraft.

Hur tror Åsa Westlund att det låter för väljarna? Låter det trovärdigt när vi befinner oss i ett mycket allvarligt läge? Vi behöver ställa om samhället, och vi behöver ett stabilt energiförsörjningssystem. Då svajar Socialdemokraterna och gamble med svensk energiförsörjning. Tycker Åsa Westlund på fullt allvar att det är att ta ansvar?

Ni kan aldrig komma ifrån det faktum att ni har fattat ett antal beslut under de senaste åtta åren som till stor del har bidragit till att vi befinner oss i den här krisen. Vi som är i opposition tar återigen nu ansvar för att rädda infrastruktur som är viktig för Sverige. Mitt parti tar alltid ansvar i svåra lägen. Det har vi visat även i dag. Åsa Westlund borde dämpa de höga bröstittonerna och fundera på sin egen roll i den politik som har förts i åtta år.

Anf. 16 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag har två frågor till Gulan Avci.

Den första gäller att jag gissar att hon trots allt är medveten om att det vi ska fatta beslut om i dag för en gångs skull inte har någonting alls att göra med kärnkraft. På grund av att priserna stiger så snabbt och så högt i hela Europa måste man lägga upp jättemycket likviditet på bordet på marknaderna, och det kan man inte låna av bankerna

Därför görs det här i alla länder. Det gäller även de länder som har byggt ut kärnkraft, till exempel Finland, och där man har byggt ut ny kärnkraft i Baltikum. De gör samma sak. Det är en teknisk sak vi gör på marknaden. Det har egentligen ingenting att göra med de vanliga debatterna.

Den viktiga andra fråga som jag vill ställa gäller följande. Vi är förvånansvärt eniga om det som vi kan göra här och nu. Det handlar om avdragen för energieffektivisering. Vissa vill göra lite mer och andra lite mindre. Vi vill göra lite mer så att alla kan göra det maximalt nu i höst. Vi är ganska eniga om att trumma upp all denna bioeldade kraftvärme för att så mycket som möjligt kunna pressa ned priserna. Vi är eniga om att kompensera.

Vi kan gärna diskutera kärnkraft 2030. Men lite i väntan på den, nu, undrar jag en sak. Centerpartiet räcker inför valet ut handen till alla partierna. Det är Moderaterna, Kristdemokraterna, ni i Liberalerna och naturligtvis Socialdemokraterna och de andra. Varför tar ni inte den inför valet?

Vi skulle kunna ge ett jättestarkt besked till hushållen, företagen och föreningarna som väntar på kompensation, möjlighet till trygghet och alla insatserna. Måste vi när vi ändå är eniga göra om det här till politisk fotboll

och pajkastning om kärnkraft 2030 och lite sådana saker? Vi räcker nu ut handen. Kan vi inte enas om det här nu?

Anf. 17 GULAN AVCI (L) replik:

Herr talman! Tack, Martin Ådahl!

Liberalerna är alltid beredda att ta ansvar. Det har vi också visat i den här debatten.

Jag är väl medveten om att det här beslutet inte handlar om att rädda kärnkraften. Men vi måste också ge svar till oroliga människor därute som inte vet hur de ska betala fakturan nästa månad när de öppnar elräkningarna.

Det handlar om de företag som Martin Ådahl ofta lyfter fram på ett väldigt förtjänstfullt sätt i debatterna. De måste också få ett svar på om de ska behöva släcka ned produktionen under längre tid eller om de ska kunna lita på att politiken tar ansvar.

Jag är överens med Ådahl om att det är ett väldigt högt tonläge. Men det blir lite märkligt när man hela tiden sträcker ut en hand samtidigt med en armbåge. Jag tycker att Socialdemokraterna borde ha kommit till bordet betydligt tidigare. Man ska alltid lyssna på deras förslag. Men de lyssnar aldrig på andra partier. All politik måste utgå ifrån den socialdemokratiska sanna vägen.

Jag är beredd att lyssna på Martin Ådahl. Jag är beredd att lyssna på alla. De partier som har krisinsikt inser att vi behöver akut hantera energiförsörjningsfrågan på många sätt. Det gäller kortsiktigt, gärna med sänkt elmoms och många andra saker.

Vi har ställt oss bakom högkostnadskort, att priserna inte får överstiga en viss summa. Det finns många andra saker vi behöver göra. Men det blir lite märkligt att åtta dagar innan valet säga: Sträck ut handen här och nu. Jag tror att väljarna är klokare än så.

Anf. 18 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag uppskattar verkligen att Gulan Avci och Liberalerna tar den utsträcka handen. Jag hoppas att även Moderaterna kan göra det. De är inte här i kammaren just nu. Förlåt mig, jag tar tillbaka det. Ni är här. Jag räcker ut handen också till dem och till Kristdemokraterna. Det är för att vi ska kunna komma överens om de kortsiktiga åtgärderna.

Jag vill ändå säga att vi länge har haft den utsträckta handen just på de här planen. Vi räckte ut handen även i Almedalen innan valet. Vi räckte ut den i våras för att få den här typen av stor, ny uppgörelse. Vi föreslog till och med i början på året när krisen eskalerade, redan innan kriget började, att vi skulle kunna komma överens.

Vi fortsätter nu att göra det om de kortsiktiga åtgärderna eftersom det uppenbarligen finns en sådan bred enighet. Det är så synd att vi i stället gör det till en politisk fotboll fram och tillbaka.

Herr talman! Det är precis som Gulan Avci sa. Det är så många företag, så många hushåll som nu oroar sig för hur det kommer att bli. Vi har när vi står så nära varandra möjligheten att komma överens om de praktiska handlingarna inför vintern och visa enighet i hela det svenska politiska systemet och komma överens. Det gäller även före valet, och då kanske i synnerhet. För då vet människor vad som gäller och håller.

Anf. 19 GULAN AVCI (L) replik:

Herr talman! Tack, Martin Ådahl, för det här replikskiftet!

Jag utgår då ifrån att Martin Ådahl och Centerpartiet på samma sätt som de vädjar till andra partier att ta emot utsträckta händer inte möter det med en knuten näve när det gäller frågan om kärnkraften. Det är en långsiktig lösning för att vi både ska kunna fasa ut det fossila och få tillgång till fossilfri el och säker el.

Det gäller att man inte bara säger att vi har öppnat för att marknaden kan få bygga nya kärnkraftreaktorer utan att det också finns ett tydligt politiskt ställningstagande. Här finns det nu fyra partier som går till val med löfte om att vi inte bara ska lösa de kortsiktiga behoven som behöver lösas här och nu. Vi har också en plan för hur vi långsiktigt ska skapa transparens, säkerhet och långsiktighet i svensk energipolitik.

Anf. 20 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Miljöpartiet ställer sig bakom att få ekonomiska garantier för lån till elproducenter skyndsamt på plats och står därför bakom regeringens förslag och därmed utskottets förslag i betänkandet.

Vi ser att vi måste säkra den finansiella stabiliteten och reducera risker. Det är betydligt enklare att agera förebyggande än att hantera en fullständig ekonomisk kris. Det var egentligen det som ärendet handlade om. Men eftersom det har utvecklats till ytterligare en energidebatt tänkte jag också säga några ord om det.

Putin har stängt sina kranar med gas till Europa, och vi befinner oss i en energikris. Då är det för mig en gåta hur Moderaterna och dess lydpartier så konsekvent undviker att ge Putin skulden för det som nu sker. Det spelar honom rakt i händerna. I stället för att vi står enade i det krig som förs mot hela Europa med energin som vapen utmålas falska fiender, och rena lögnar upprepas. Men de blir inte mer sanna för det.

I dag svängde det i varje fall lite. På en pressträff tidigare sa Moderaternas partiledare Ulf Kristersson att ungefär halva skulden för energikrisen är regeringens, och halva skulle då vara Putins. Precis som Tomas Ramberg, journalist från SVT, undrar jag hur man då har räknat.

Alla experter pekar på att de höga elpriserna i södra Sverige är ett resultat av Rysslands energikrigsföring. Det ser likadant ut i nästan hela Europa. Men jag ska medge att jag inte är särskilt förvånad. Moderaterna har inte gjort sig kända för att lyssna på experter när det kommer till energifrågan.

Detsamma gäller till exempel satsningar på energieffektivisering. I stället för de stora satsningar som låg i regeringens budget i höstas, som nu kunde ha underlättat för många företag och hushåll, ströks de i de förslag som Moderaterna ansvarar för. Moderaterna har alltså själva skrotat satsningar på energieffektivisering. Det är satsningar som, om man ska lyssna på experterna, redan i dag hade levererat lägre elpriser inte minst i södra Sverige.

Som vän av ordning vill jag uppmärksamma riksdagen på att priset på el också var högt när Moderaterna tillsammans med Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna skrev sin budget. De slaktade alltså med berätt mod satsningar som redan nu hade gett lägre priser till hushåll och företag.

Men Moderaternas energipolitiska vision består av en enda sak: det är kärnkraft, kärnkraft och kärnkraft. Detta är ett kraftslag som tidigast om 15 år kan leverera mer el till svenska hushåll. Det hjälper alltså ingen i år,

*Ändringar i statens
budget för 2022 –
Statliga kredit-
garantier för lån
till elproducenter*

det hjälper ingen nästa år, det hjälper ingen året efter det och så vidare i 15 långa år. Ska svenska hushåll och företag verkligen vänta så länge?

Förutom detta har Moderaterna på olika sätt motarbetat långt över 100 terawattimmars vindkraft. Det är nästan lika mycket el som Sverige använder på ett helt år. För att ta Sverige ur den här krisen måste vi bygga ny kraftproduktion snabbt, och då är det sol och vind som gäller. I stället har Moderaterna i en bildkampanj försökt lura i folk att det i stort sett finns en risk att springa på ett vindkraftverk när man ska bada. Sanningen är att den havsbaserade vindkraften kommer att finnas långt ute i havsbandet.

Nu måste vi från politiken agera mot Putins krig – dels det vetlösa invasionskrig han bedriver i Ukraina, dels hans energikrig mot Europa. Folk är med rätta oroliga.

Vi från Miljöpartiet är tydliga: Vi måste stötta svenska företag och hushåll och civilsamhället genom detta. Vi måste stötta ekonomiskt, speciellt de allra svagaste. Vi måste få en ändring av prissättningen på elen. Vi måste bygga ut det förnybara, och i allt detta måste vi också energieffektivera. Det är så vi bygger Sverige starkare tillsammans både på kort och på lång sikt.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 8.)

§ 8 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU51 Ändringar i statens budget för 2022 – Statliga kreditgarantier för lån till elproducenter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 9 Kammaren åtskildes kl. 16.11.

Sammanträdet leddes av talmannen.

Vid protokollet

KRISTINA SVARTZ

/Olof Pilo

§ 1 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
§ 2 Anmälan om ersättare	1
§ 3 Anmälan om subsidiaritetsprövningar	1
§ 4 Anmälan om faktrapromemorior	1
§ 5 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 6 Ärenden för bordläggning.....	3
§ 7 Ändringar i statens budget för 2022 – Statliga kreditgarantier för lån till elproducenter	3
Finansutskottets betänkande 2021/22:FiU51	3
Anf. 1 ÅSA WESTLUND (S)	3
Anf. 2 ELISABETH SVANTESSON (M)	5
Anf. 3 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	6
Anf. 4 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	7
Anf. 5 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	7
Anf. 6 ELISABETH SVANTESSON (M) replik.....	8
Anf. 7 MARTIN KINNUNEN (SD)	8
Anf. 8 MARTIN ÅDAHL (C).....	10
Anf. 9 IDA GABRIELSSON (V).....	11
Anf. 10 JAKOB FORSSMED (KD).....	13
Anf. 11 GULAN AVCI (L)	14
Anf. 12 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	15
Anf. 13 GULAN AVCI (L) replik.....	16
Anf. 14 ÅSA WESTLUND (S) replik.....	16
Anf. 15 GULAN AVCI (L) replik.....	17
Anf. 16 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	17
Anf. 17 GULAN AVCI (L) replik.....	18
Anf. 18 MARTIN ÅDAHL (C) replik.....	18
Anf. 19 GULAN AVCI (L) replik.....	19
Anf. 20 JANINE ALM ERICSON (MP).....	19
(Beslut fattades under § 8.).....	20
§ 8 Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde	20
FiU51 Ändringar i statens budget för 2022 – Statliga kreditgarantier för lån till elproducenter	20
§ 9 Kammaren åtskildes kl. 16.11.....	20